

der wille van onzen God en van onze naasten, onszelf regeeren. Zoo alleen kunnen we iets geven aan anderen, en iets doen voor onzen God.

Ook geoorloofde zelfliefde (iets anders dan zelf-zucht en eierzucht!) zal ons prikkelen. Immers we zullen onze eigen rust, onze eigen vrede slechts dienen dān, waar we het levenszwaartje vinden.

Nu blijft ook hier het „ik ellendig mensch“.

Maar ook hier is door genade te vinden dat andere: „ik dank God door Jezus Christus onzen Heere“.

Bij zulk een houding groeit een gezond individualisme. Zoo krijgen we christelijke persoonlijkheden. Die sterk zijn om datgene, dat ze zijn.

Die behoeven geen roelme; die hebben geen aanprijzing van anderen noodig; die veroorzaken geen „rumor“ om de aandacht op zichzelf te vestigen.

Die gaan kalm hun weg. Ze doen, wat God hen op de handen legt.

En ze zijn sterk door gehoorzaamheid.

En zulken beleven het: „als ik zwak ben, dan ben ik machtig“.

En dezulken ontvangen genade en eere!

J. W.

UIT DE SCHRIFT.

Komt en koopt.

O alle gij dorstigen, komt tot de wateren, en gij die geen geld hebt, komt, koopt en eet. Ja, komt, koopt. —

Jesaja 55:1.

In deze adventsweken willen wij lezen uit de boekrol van Jesaja, uit dezelfde die in de synagoge te Kapernaum lag, waaruit Jezus voorlas, en ten opzichte van welke hij zeggen kon: heden is deze Schrift in uwe ooren vervuld!

Dit gold niet alleen van wat Christus daar las, maar evenzeer van geheel het heilig geschrift van den Koning der profeten.

Over de verwerving der verlossing door den lijdenden Knecht des Heeren heeft Jesaja eerst gesproken: over Hem die zijn ziel tot een rantsoen heeft gegeven, in wiens striemen voor ons genezing is.

Doch die voorwerpelijke genade is niet genoeg.

Wat de Gezalfde verwierf moet door genade des H. Geestes in het hart worden aanvaard, toegeslap en onderwerptelijk worden genoten.

Er is een adventsstemming waarin wij vragen: Hoe wilt Gij zijn ontvangen; Gij Gezondene des Vaders?

Maar er is ook een andere. Dan vragen wij: welke boodschap des hemels brengt Gij ons? hoe wilt Gij ons ontvangen?

Hoe noodigt Gij ons tot uw kribbe; tot uw kruis?

Nu, hier in onzen tekst komt de Heere zelf in Christus tot ons met sterke noodiging in de gestalte van een koopman, om te zeggen: aanvaardt mijn heil!

Richten wij eerst onzen geest op den noodigenden Koopman. Daarna kunnen we nagaan welke koopers hij verlangt, en welke prijs hij bedingt voor de waren die hij aanbiedt.

Wij menschen koopen zoo graag. Daarom is de koopmansstand zoo sterk vertegenwoordigd in de wereld, ook in de H. Schrift. Elk koopman is een soort psycholoog op zijn gebied. Hij weet hoe sterk de prikkel naar begeerde dingen bij ons is, zelfs al hebben we die volstrekt niet nodig.

De koopman brengt zijn waren niet aan de markt uit naastenliefde, maar uit zelfliefde om zijn brood te verdienen, om, als 't kan, rijk te worden. Dit geldt van den man die zijn schamele waar uitveert in de achterbuurten, maar evenzeer van den grooten of kleinen winkelier en den deftigen koopman op de heurs. Hoe zoekt de een den ander te overbieden in het aanprijzen van zijn waren. Hoe talloos vele zijn de uitnodigingen in de kranten, door straatreclames, zelfs des avonds in lichtletters geschreven tegen den donkeren hemel. En dat alles ten slotte om uit te noodigen: komt en koopt.

Die roep was ook in de Oostersche steden niet onbekend en behoorde in Jeruzalem tot de dagelijkse straatgeluiden: komt en koopt.

Dat riep de waterdrager die met zijn groote kruik of lederen zak door de smalle straten ging.

Hoe kwamen dan de menschen, wier watervoorraad opgeteerd was, van alle kanten aangesneld met penningen in de hand om hun kruiken vol te laten scheppen, en hun dorst te laven.

En als de korenkoopers rondgingen of de wijnkoopers, en zij die melk en vleesch verkochten, altijd weer die bekende roep: „komt, koopt, drinkt, eet“!

Zoo nu, in nederbuigende genade komt hier de groote en heilige God den menschen noodden: Komt tot de wateren, komt, koopt en eet, komt en koopt. Niet minder dan driemaal wordt zijn noodigende roep hier beluisterd.

Wel een bewijs hoe heilige ernst het den Heere daarmee is, hoe Hij aandringt om toch maar te komen tot het heil, dat Hij in Christus heeft bereid.

Zoo is trouwens altijd de lokroep van het evangelie geweest. Denk maar aan de gelijkenis van het groote Avondmaal en van de koninklijke bruiloft. De boden werden uitgezonden om te noodden, alle oude en nieuwe eeuwen door.

Heel de Openbaring, heel de H. Schrift is een lange reeks van uitnodigingen Gods om toch te komen tot Zijn liefde en genade.

Hoevele godsmannen heeft Hij uitgezonden om te dringen naar Bethlehems kribbe en Golgotha's kruis? En vaak tevergeefs!

Met hoeveel sterken aandrang heeft de Heiland zelf de zondaren tot zich geroepen: Komt herwaarts tot mij, alle die vermoeid en belast zijt en ik zal u rust geven. Zoo iemand dorst die come tot mij en drinke. Ik raad u dat gij van mij koopt.

En de Apostelen, hoe menigmaal zijn zij als aanrijzende kooplieden met het evangelie gekomen. Denk maar aan Paulus: Zoo zijn wij dan gezanten van Christus' wege, alsof God door ons bad: wij bidden van Christus' wege: laat u met God verzoenen.

Met dit rijke en vrije evangelie moeten wij het Kerstfeest weer tegengaan om het als opnieuw te hooren uit den mond van het vleeschgeworden Woord.

Groot is Gods zoekende zondaarsliefde.

Hoe gansch anders wordt zij voorgesteld door menschen, die de genade u tekenen als verborgen in een diepe kluis, achter vele geheimzinnig ijzeren deuren, die alle gesloten zijn, elk met een aparten sleutel en wier prediking tot zoekende zielen eigenlijk hier op neerkomt: ge zult den goeden sleutel nog wel niet hebben om zelfs de eerste deur te openen, want dat slot is zoo samengesteld, en zoo moeilijk te openen, verbeeld u er maar niets van, dat ge den schat kunt genaken.

Hoe scherp steekt daarbij af het evangelie Gods: komt en koopt!

Christus wil zelfs aan de deur van het hart kloppen om de heilshoedschap des Vaders luide te zeggen.

Waarom neigen wij toch ons oor vaak liever naar den lokroep der wereld dan naar de noodigende stem der goddelijke liefde?

Komt en koopt!

M.

KERKELIJK LEVEN.

Synode-Indrukken.

XIV.

De zaak-Dr N. D. van Leeuwen II (Slot).

Dit stond voor de Synode van Groningen dus vast: geen afwijkend gevoelen, ook niet een omtrent de zintuiglijke waarneembaarheid van de slang, wordt in onze kerken geduld.

Hoogstens kan de vraag rijzen: is misschien een persoon met (of gelijk wij nog liever zouden formuleeren: ondanks) te dulden?

En dan nog meer speciaal: is zulk een persoon, als hij Dienaar des Woords is te dulden?

Tweeërlei weg kon nu de Synodale Commissie bij haar onderzoek inslaan.

Zij kon heel in 't algemeen uitmaken, of 't afwijkend gevoelen, waarbij de zintuiglijke waarneembaarheid van de slang geloochend werd van dien aard is, dat er geen sprake van kan zijn, dat een Dienaar des Woords, met zulk een gevoelen behept, in onze kerken zijn ambt kan uitoefenen.

Of zij kon concreet het geval van Leeuwen nemen, eerst onderzoeken of met zijn afwijkend gevoelen nog andere gevoelens samenhangen, zoo ja, dan een oordeel vellen over dat complex van afwijkende gevoelens, zoo neen, advies geven of Dr van Leeuwen ondanks dit enkele afwijkende gevoelen, met de noodige reserves te dragen zou zijn.

De Commissie koos de laatste richting.

En zeker niet ten onrechte.

Want een Synode heeft niet over algemeene, maar over konkrete zaken te handelen.

Zij bepaalde zich uitsluitend tot het geval, gelijk het daar voor haar lag, wilde daaromtrent uitspraak doen en geen algemeene uitspraak geven.

Zoo zag ze zich dan allereerst als taak aangewezen te onderzoeken af het afwijkend gevoelen van Dr van Leeuwen in verband stond met andere afwijkende gevoelens.

Zoo moest ze in ieder geval handelen.

Ook wanneer Dr van Leeuwen tevoren niets gepubliceerd had, wat tot eenige verdenking in deze aanleiding gaf, had dit behooren te geschieden.

Hoeveel te meer dan nu, nu op onderscheiden uitlatingen in geschrifte kon worden gewezen, welke op z'n zachtst genomen verdacht voor kwamen.

Maar elke poging om er achter te komen of Dr van Leeuwen er nog andere afwijkende gevoelens op na hield, stuitte af op zijn hardnekkige weigering om daarop te antwoorden.

Wel wilde hij, onder veel voorbehoud, later eens de Commissie mededeelen, hoe hij b.v. over de zintuiglijke waarneembaarheid van de Paradijs-

boomden dacht, doch thans moest, vond hij, een beslissing genomen worden inzake de slang.

Hij wilde dus het geding omkeeren.

Dat ging vanzelf niet.

Over de slang viel niet te discussiëren.

Zijn gravamen daarover was door de Synode van Assen verworpen.

Het ging er nu om: kon hij, ondanks het gravamen, waaraan hij vasthield, worden geduld.

En daarover was eerst noodzakelijk te weten, of dit gravamen het eenig afwijkende gevoelen van Dr van Leeuwen inhield.

Ofschoon herhaaldelijk getracht is dit Dr van Leeuwen aan het verstand te brengen, gelukte dit niet.

Hij bleef balstarrig op zijn punt staan.

Toen bleef er de Commissie niets anders over dan de Synode te adviseeren, dat Dr van Leeuwen in onze kerken niet mag worden geduld.

De Synode volgde dit advies.

Nu had zij ongetwijfeld de bevoegdheid bezeten om Dr van Leeuwen aanstands te schorsen.

Indien zij hem op grond van het onafgemaakte formulier of ook op grond van haar kerkelijk gezag van hem geëischt had de gestelde vragen te beantwoorden en hij dit weigerde, zou hij van stonde aan de facto gesuspendeerd zijn geweest.

Maar waar deze zaak als een vraag van de Classis Dragten op de Synode was gekomen, lag het voor de hand, dat aan de Classis het verlangde antwoord werd gegeven en dat deze nu de behandeling van deze zaak voortzette.

De afloop is bekend.

De Classis Dragten sprak de schorsing over hem uit.

Dr van Leeuwen onderwierp zich daaraan niet, maar stichtte een tegen-kerk.

Op dit droevig einde kon tevoren wel eenigszins worden gerekend.

Ik denk niet, dat er velen naar de Synode zijn getogen met hoop in het hart.

Maar de Synode mag zich hiermee gerust stellen, dat zij heeft gedaan wat zij kon.

Zij heeft groote lijdzaamheid beloofd en zich bejegeningen laten welgevallen, die op zichzelf grievend moeten worden genoemd.

Doch ook als Synode meende zij, dat het woord van onzen Heiland betekenis voor haar had: Leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben.

— Eenige bezwaren tegen professor Visschers „Paradijsprobleem“. I.

In het „Boek van de Week“ hebben wij het jongste werk van den Utrechtschen Hoogleraar besproken. Wij deden hem daarin kennen als een origineel denker.

Wij lieten hem veel zelf spreken, opdat de lezer zelf de bezwaren tegen zijn oplossing van het „Paradijsprobleem“ zoo aanvoelen vóór wij die uitspreken.

Dat scheen ons het groote voordeel toe bij het nadeel, dat wij wegens het bestek van die rubriek niet dadelijk volledig ons oordeel konden geven.

Wij willen thans in een andere rubriek eenige van onze voornaamste bezwaren tegen Prof. Visschers oplossing uiteenzetten.

Daarvoor zullen we een korte artikelenreeks noodig hebben.

Ons eerste bezwaar raakt het uitgangspunt van Prof. Visschers boek. Hij beziet alles van uit Mozes' milieu. Het gaat hem bovenal om de bedoeling van Mozes. De vraag, welke hij het lezen van Genesis 2 en 3 vóór alles dient gesteld, is: wat heeft Mozes gemeend? Daarbij schakelt Prof. Visscher ongetwijfeld de werking des Heiligen Geestes niet uit. Hij maakt daarvan meer dan eens melding. Maar toch, die werking beperkt zich tot het laten zien van de dingen uit een bepaald milieu en de zorg voor de zuivere optekening daarvan. Dat de bedoeling van den Heiligen Geest welens hooger kon zijn dan die van Mozes komt niet bij hem op.

Dat de Heilige Geest bij latere openbaringen zijn bedoeling met vroegere heeft doen kennen, wordt feitelijk afgewezen. De latere bijbelschrijvers hadden weer met een ander milieu te maken. Zij gaven geen verheldering over wat vóór hen werd geschreven. Zeer duidelijk spreekt Prof. Visscher dit uit op blz. 77. Hij waarschuwt daar eerst: „Juist in onze dagen, nu er zooveel licht vanuit het cultuurmilieu, waarin de Schrift ons verplaatst, is opgegaan, moet de exegeet zich zorgvuldig hoeden voor den invloed, die kan uitgaan van interpretaties uit latere eeuwen, die meestal geboren zijn in het licht van theologische concepties, wier waarde ik overigens daar laat, maar waaraan toch geen invloed mag worden toegestaan op de verklaring van Genesis 3, zooals het daar in den tekst voor ons ligt“.

Onmiddellijk daarop laat hij volgen: „Zelfs gaat het niet aan om het gebruik, dat later door de heilige schrijvers van elementen uit het paradijsverhaal werd gemaakt voor geheel andere doeleinden dan de verklaring van Genesis 2 of 3, normatief te stellen voor de exegese dezer hoofdstukken. Immers, de toespelingen door gewijde schrijvers later eeuwen met betrekking tot het paradijsverhaal gemaakt, worden door hen duidelijk gebezigt als materiaal voor